بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-B12/77
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް: އިސްމާއީލް އިލްޔާސް މުޙައްމަދު / ދިގުވާނޑު. ނައި، ޏ.ފުވައްމުލައް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބް ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝަރީފާ

- ނިމުނު ތާރީޚް: 24 މުޙައްރަމް 1444 / 22 އޮގަސްޓް 2022

- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް:

13 މުޙައްރަމް 1444
11 އޮގަސްޓް 2022

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:
- ނަންބަރު:145-B7/SHN/(234,235,236,238-2021)/2022/05
- ނިންމި ތަން: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 26 ސެޕްޓެމްބަރ 2021 އަދި 06 އޭޕްރިލް 2022
- ނިމުނު ތާރީޚް: 04 އޮގަސްޓް 2022

ޖިނާއީ – ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން – ޤާނޫނު ނަންބަރު: 24/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 42 ވަނަ މާއްދާ – ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) – 7 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ނިންމަވަންޖެހޭ މައްސަލަތަކުގައި ދިފާޢުވާ ވަކީލަށް އިތުރަށް ވަގުތު ތަހުޤީޤުކުރުމަށް ހާޒިރު ދޫކޮށް ޖަރީމާއެއްކުރުން - ޤާނޫނު ނަންބަރު: 24/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ "މައުލޫމާތު" މާނަކުރުން

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒްގެ ރައުޔު

މައްސަލައިގެ ބައިވެރިން:

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B7/SHN/(234,235,236,238-2021)/2022/05 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާގުޅޭ ނިންމި ނިންމުން ނިންމާފައިވާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ސ.ފުވައްމުލައް / ދިގުވާނގެ، ނައި، އިސްމާއީލް އިލްޔާސް މުޙައްމަދު (ދރއ ނަންބަރު A274200) އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިގާފައިވާގޮތް:

2. 2021 އޮގަސްޓް 22 ވަނަ ދުވަހު ދައުލަތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި އިސްމާއީލް އިލްޔާސް މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް 05 (ފަހެއް) ދައުވާއެއް[1] އުފުލާފައިވެއެވެ.

3. ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ދައުވާތަކާ ގުޅިގެން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 234/Cr-C/2021, 235/Cr-C/2021, 236/Cr-C/2021, 238/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާތަކުގެ އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާ އެ ކޯޓުގައި ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ. އަދި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 238/Cr-C/2021[2] ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން އިސްމާއީލް އިލްޔާސް މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ. މި ހުށަހެޅުމުގައި އެދިފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119

[1] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ރިފަރެންސް ނަންބަރު 471/2021/CRC/140 ދައުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމުން ކެނަބިސް ބޭނުންކުރުން، ޓެރަމާޑޯލް ބޭނުންކުރުން، ޓްރަމަޑޯލް 1 ގްރާމް އެއްފަހަރު ބޭނުންކުރުން، ކެނަބިސް ވިއްކުމުގެ ނިޔަތުގައި ހިފަހައްޓާފައި ވުމާއި ކުރެކުރުމަކީ ނެގެޓިވް ދައުރެއް ހުރުމާއި އަދި ބައެއް ދެވަނަ ފަހަރަށް އިންތިޒާމްކުރެވިފައި ހުރުމުގެ ދައުވާ

[2] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ބަލަމުންދިޔަ ފަހެއް ބައްޔަށް ދެކޮޅަށް އިންތިޒާމްވެފައި ހުރުމުގެ ދައުވާ ބަލަމުންދާ ޤަޟިއްޔާ

ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކިތާބީ ހެކި (އިސްމާއީލް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7730-000051-460 އެކައުންޓުގެ ސްޓޭޓްމަންޓް) ބަލައިނުގަތުމަށެވެ.

4. ބުނެވުނު ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ކިތާބީ ހެކިކަމުގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ، އިސްމާއީލް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7730-000051-460 އެކައުންޓުގެ ސްޓޭޓްމަންޓް (2020 ޖަނަވަރީ އިން ފެށިގެން 2021 ފެބްރުއަރީއާ ހަމައަށް، ފޮޓޯ ނަންބަރު 110) ހެކިތަކަކީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ހޯދާފައިވާ ހެކިކަމުގައިނުވާތީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ ހެކިތަކަކީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނެ ހެކިތަކެއް ނޫންކަމަށެވެ.[3]

5. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ މި ނިންމުމާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހިގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން މި ނިންމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރިއެވެ. މިއީ އެގޮތުން ބަލާ އިސްތިއުނާފު ޤަޟިއްޔާއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

6. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B7/SHN/(234,235,236,238-2021)/2022/05 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކާގުޅޭ ނިންމި ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް 02 (ދޭއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އެނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅި؛

[3] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B7/SHN/(234,235,236,238-2021)/2022/05 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކާގުޅޭ ނިންމުމުގެ 27 ވަނަ ނުކުތާ

6.1 ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ ޝަރީޢަތް ކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން އަނގަބަހުން ހުށަހެޅުންތަކާމެދު ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ އިޖްރާއަތު އަދި Audi Alteram Partem ގެ އުސޫލާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅިނުކުތާއެވެ.

6.2 ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ ނިންމުމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަންޑާރަނައިބުގެ ޤާނޫނު)ގެ 41 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "މަޝްވަރާތު" މަނާކޮށްފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/31 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަބްދުﷲ ހާތިމް އަބްދުލްޙަކީމް) ގެ ސުވާލުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 72 ވަނަ މާއްދާއަށް ދިފާޢުވާ ޝަރީޢަތާ ބަޔާނުދީފާ ގޮތަށް ކުރިމަތިކޮށްގެން ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

7. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B7/SHN/(234,235,236,238-2021)/2022/05 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަންޑާރަނައިބުގެ ޤާނޫނު) ގެ 41 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހޯދާ މަޝްވަރާތުގެ ތެރޭގައި ނުހިމެނޭ ކަމަށް ނިންމާފައިވާ ބަސްގަނޑު ޤާނޫނާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދެއްވުމަށް އެދޭކަމަށެވެ.

8. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B7/SHN/(234,235,236,238-2021)/2022/05 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުމުގައި އިސްމާއީލް އިލްޔާސް މުޙައްމަދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ އެކައުންޓުގެ ސްޓޭޓްމަންޓް (2020 ޖަނަވަރީ އިން ފެށިގެން 2021 ފެބްރުއަރީ ހަމައަށް، ފޮލިއޯ ނަންބަރު 110) ހިމެނޭގޮތަށް ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ހާޒިރުކުރެވިފައިވާ ހެކިތަކެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅުއްވާދެއްވައި އަދި ބަލައިގަންނަންޖެހޭ ހެއްކެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުން އެދޭކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ޙުކުމް

9. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ޙައްދުގައި އިސްމާއިލް އިމްރާން މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން އޭނާގެ ވަކީލު ބުނެފައިވަނީ މައްސަލައަށް ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ ޝަރީޢަތް ބޭއްވުނު ދުވަހުގައި ކަމުގައިވާތީ އަދި ދަރު ކާބޭގެ މައްސަލައިގައި ވަކާލާތު ކޯޓުތަކުގައިވާ އެހެންމައްސަލައެއް ކަމަށްވާތީ މައްސަލައިގައި ޖަވާބުދާރީވުމަށް އިތުރު ވަގުތު ބޭނުންވާކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

10. އިސްމާއިލް އިމްރާން މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވަކާލާތުކުރަން އެދިފައިނުވެއެވެ.

ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

11. މި މައްސަލައިގައި، އިސްމާއިލް އިމްރާން މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކަށް ޖަވާބު ދީފައެއް ނުވެއެވެ. މައިގަނޑު ސަބަބަކީ، ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް އެކަށީގެންވާ ވަގުތު ނުލިބުނުކަން އޭނާގެ ވަކީލުގެ ބަހުން ދޭހަވެއެވެ. މި މައްސަލަ 11 އޮގަސްޓް 2022 ގައި މައްސަލަ ބަލާ ސުވާލުކުރަން ލިބުމާއެކު، އިސްތިއުނާފީ ކޯޓުގައި ލިޔުންތަކެއް އިސްމާއިލް އިމްރާން މުޙައްމަދަށް ޙަވާލު ކުރުމަށް ފޮނުވައިފައެވެ. އަދި 12 އޮގަސްޓް 2022 ދުވަހުގެ 14:22 ގައި އިސްމާއިލް އިމްރާން މުޙައްމަދު އިސްތިއުނާފު ފޯމާއި ލިޔުންތަކާއި ޙަވާލުކުރައްވާފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި އެލިޔުންތަކުގައި ޙާޟިރުވުމަށް ލިބިފައިވާ ޝަރީޢަތުގައި ބައިވެރިވެފައެވެ.

12. މައްސަލައިގެ ފުރަތަމަ އަޑުއެހުން ބޭއްވީ 15 އޮގަސްޓް 2022 ވީ ހޯމަ ދުވަހުގައެވެ. އެދުވަހުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި އިސްމާއިލް އިމްރާން މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން ވަކީލަކު ހަމަޖެއްސުމަށް ފުރުޞަތަކަށް އެދިފައިވާތީ، އެފުރުޞަތު ދީ، 16 އޮގަސްޓް 2022 ވީ އަންގާރަ ދުވަހަށް މައްސަލަ އަލުން ތާވަލު ކުރެވުނެވެ.

12 ޑިސެމްބަރ 2022 ދުވަހުން ފެށިގެން، 15 ޑިސެމްބަރ 2022 ދުވަހުގައި ބާއްވަން އަޖެންޑާކުރި ހަމައަށް
އިސްތިއުނާފީ އިޖުރާއަތު މުރާޖަޢާކުރު ވަކިވަކި ކުރުމަށް އެޕީލްކުރުމަށް ނޫނީ ފޯމު ކާޑެއް ކުރުމަށް އުޒުރު އެބާ
ބަންދުކޮށްގެން ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ފަހަރުގައި އެދިފައި ނަންބަރަން ޕްރޮސީޖަރަސްތަކުން ބުނެއެވެ. މިބަޔަން
އިސްތިއުނާފީ އިޖުރާއަތު އިންކާރު ކޮށްފައެއްނުވެއެވެ.

13. މިހެން، މި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައި 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންވާނެކަމަށް ޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކޮށް ނެތުމުގެ ކުރެވޭ.[4] މިބާވަތުގެ މައްސަލައެއްކަމުގައި ޤާނޫނުން ވަގުތު ދަތިކޮށްފައިވާތީ، ޖަވާބު ދާރީފުމަން
ނޫނީ ވަކިފުއްގެ އެރިޕީރިކަން ހުށަހަން މިންވަރަން އުނދަ ވަގުތު ތަނަވަސްކޮށް ދިނުމަކީ ކޯޓަށް ނޫނީ
ފަސޭހަކަމަށް ކުރަފަށް ކަމެއްނޫނެވެ. ވަގުތުގެ ދަތިކަމުން ބަޔާދު ގެއްލުންކަމަން ދުރުކުރަ، އެކަމުގެ ފުރުޞަ ޢާމު
ކޯޓަށް ނުދެވެ.

14. މި މައްސަލައަށް ބަލައިދު، 12 ޑިސެމްބަރ 2022 ދުވަހުގެ 14:22 ގައި ފެށިގެން، 15 ޑިސެމްބަރ 2022
ވީ ހަމަ ދުވަހު އޮތް އަޖެންޑާގައި ހަމައަށް މި މައްސަލައަށް ޖަވާބު ދާރީފުމަން ނޫނީ ވަކިފުއްގެ އެރިޕީރިކަން
ހުށަހަން އިސްތިއުނާފީ އިޖުރާއަތު މުރާޖަޢާކުރަން ވަގުތު ތިރީގެން ދިޔައެވެ. އަދި އެގެ ފަހުން އިސްތިއުނާފީ އިޖުރާއަތު
މުރާޖަޢާކުރު އެދޭތީ، އިތުރު ވަގުތު މިކޯޓަން ދެވުން އޮތް ގޮތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްދިފައި ވާނެއެވެ.

15. މި މައްސަލައިގައި، ޕްރޮސީކިއުޝަނުން ހުށަހެޅުންތަކާއި އެދިފައިވާގޮތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާއިރު،
އިސްތިއުނާފީ އިޖުރާއަތު މުރާޖަޢާކުރުގެ ނަމުގައި ބާނާ އުސޫލް މަޖިލިސްގައި ހުށަހެޅިފައިވާ އެކަމުންބުގެ
ސުޕްރީމްކޯޓު (2020 ޖަނަވަރި އިން ފެށިގެން 2021 ފެބުރުއަރީއާ ހަމައަށް، ޤަރާރު ނަންބަރު 110)ގެ
ގޮތުގައި ހުށަހެޅި ހުށަހަޅަމުން ޤާނޫނާއި ޚިލާފަން ހުރި ހުށަހެޅުއްކަން އެނގޭކަން ނެތެވެ.

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

16. އެހެނީ، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަބްދުﷲ ހާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރު،[5] ޤަޟިއްޔާގެ 17 ވަނަ ނަންބަރުގައި؛

"....ދެވަނަ ގޮތަކީ ކޯޓު އަމުރެއް ހުކުމުގެ ބަދަލުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނުގައި ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ޢިނާޔަ ކަން ތަފްސީރުކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ލިބިފައިވާ ފަރާތަކުން ނުވަތަ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ސާފު ބޭނުންކުރަން ލިޔުމުން އެދިގެން މިހެންގެ ބޭނުން އުސޫލުންބޭގެ ޢަމަލުކުރާ ގޮތުގެ..."

މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމުން، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މިޤަޟިއްޔާގައި ވާހަކަ ދެކެވޭ މައްސަލައާ ނިސްބަތްވާ އަބްދުﷲ ހާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރުގެ ނަމުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ބާރު އުސޫލުންބޭގެ އުސޫލުން ސާބިތުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައެވެ. މިގޮތް، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 24/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނު) ގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި[6] ބަޔާންކުރާ "...ސާބިތުކުރުމުގެ އުސޫލުންބޭގެ...ބަދަލު... އެއްވެސް މައްސަލައެއް..." ގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި އުސޫލުން ސާބިތުކުރުމުގެ ހިމެނޭކަން އެނގެއެވެ. އަދި އެ މައްސަލައިގެ އެ ޤާނޫނުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތަށް، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ޢިނާޔަ ކަނޑައެޅި ތަފްސީރުކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ލިބިފައިވާ ފަރާތަކުން ޖިނާއީ ހިނގުމެއްގައި ނުވަތަ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ޖިނާއީ ހިނގުމެއްގައި ހާލަތު ކުރިމަތިވާނަމަ މައްސަލަތަކުން އެނގެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު ޙުސައިން ޝަރީފްއާގެ ރައުޔު:

17. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު ޙުސައިން ޝަރީފްގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވަމެވެ.

[5] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/SC-A/31

[6] މިޤާނޫނުގެ މާއްދާ ނަންބަރުތަކެއް ބަދަލުކުރުމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 2019/19 އަށް ގެނެވުނު މިޤާނޫނަށް ގެނެސްފައިވާ އިސްލާހުތަކާއި ސަމާލުކަމަށް ... ނަންބަރު ބަދަލުވެފައިވާނަމަ، އިސްލާހުކުރުމުގެ މާއްދާތަކުން ކުރީގެ އެ މައްދާބަދަލުކުރެވެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢާރިފު ރަޝީދުގެ ޚިޔާލު:

18. މި އިސްތިއުނާފުގައި ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ދައުވާލިބިން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެކައުންޓް ސްޓޭޓްމަންޓްތަކާ ބޭންކު މުދުވެރިކޮށް ހާޒިރުވިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުން ކަށަވަރުކުރެވޭން ނެތްކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރުވާ ނިންމުމުގެ 16-19 ވަނަ ނުކުތާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރުވުނު އެ ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން ބަލާ ބެލުމުގެ ފުރުސަތު ދައުވާލިބިން ލިބިދީފައި ނުވާކަމެވެ.

19. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމުގައި[7] ބަޔާންކުރި، ބޭންކް ސްޓޭޓްމަންޓްތައް ހާޒިރުވެވޭ ބޭންކު މުދުވެރިކޮށް ކަނޑައަޅާފައި ސާފުކު އެފަރާތުން ބަލަހައްޓާފައިވާކަން އެނގެން ނެތެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާގެ ނިންމި ނިންމުމުގެ 20 ވަނަ ނުކުތާގައި "..މައްސަލައާ އެކު ހުށަހަޅާފައިވާ ފޮޓޯ ކޮޕީ ނަންބަރު 110 ގައިވާ ބޭންކް ސްޓޭޓްމަންޓްތަކަކީ ކިރިޔާކުން ހާޒިރުވާ އެއްޗެއްކަން އަދި ކިއްސަކީ އެ ސްޓޭޓްމަންޓްތަކީ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ސިޓީއިން އެދުމުން، ބޭންކުން ފޮނުވައިދިން ސްޓޭޓްމަންޓްތަކެއްކަން ވެސް ޝަރީޢަތަށް ސާފުވެއެވެ" ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

20. އެހެންކަމުން، ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގައި ދައުވާލިބިން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އިސްމާޢީލް ޝުޖާއު ވ. ޕްރޮސެކިއުޓަރ ޖެނެރަލް**[9] ގެ މައްސަލައިގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ފަދައިން ޝަރީޢަތުން މިކަމުގައި ސާބިތު އެދެރާނަމަ މިކަމާ ގުޅިގެން ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރުސަތު ދެފަރާތަށް ލިބިދޭން ޖެހޭކަމުގައި ދެކެމެވެ.

21. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުން ބިނާކުރެވުނު ދެވަނަ ސަބަބަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭނުންކުރާބައިގެ ޤާނޫނު[10] ގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ[11] ދަށުން ތަހުޤީޤުން ނުވަތަ ޕްރޮސެކިއުޝަން ޖެނެރަލް ލިބިގެން އުޅެނިވި ހެއްކެން މައްސަލާތަކުގެ

---

[7] ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފު ފަރާތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހެޅި ތާރީޚު (06 އޮގަސްޓް 2022)

[8] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B7/SHN/(234,235,236,238-2021)/2022/05

[9] [2021] SC 98

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 24/2010

[11] މިޤާނޫނުގެ މާއްދާ ނަންބަރުތަކަށް ބައެއް ބަދަލުތައް ގެނެސްފައި އެވަނީ މިޤާނޫނު އަށް ގެނެވުނު 2ވަނަ އިސްލާހު ގެ ސަބަބުން ބައިވެރިވެއެވެ. މިޤާނޫނަށް ގެނެސްފައިވާ އިސްލާހުތަކާއެކު މާއްދާތަކުގެ ތަރުތީބު ނަންބަރު ބަދަލުވެފައިވާނަމަ، އެފަދަ ވަނަވަރެއް މާއްދާތައް ކިޔާނީ އެމަދުޅިބެލުމުނެވެ.

ތޯރޫގައި އެކައުންޓުން ކުރެވިފައިވާ މުޢާމަލާތް ނުހިމެނޭ ކަމަށް ޝަރީޢަތަށް ބެލެވެއެވެ. މިނޫންކަމާ ގުޅިގެން ރިޔާސަތު ރައްދުގެ 16 ވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބާޠިލުނުކުރަމެވެ.

22. ބުނުމުން އެންމެހައި ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުން، އަމުރުންނަށް ބެލެވުނީ އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ނިންމުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގާބެހޭ ޤާނޫނު[12] ގެ 42 ވަނަ މާއްދާ[13] މާނަކޮށްފައިވާ ރަނގަޅަށް ނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ސުވާލު އުފެދިފައިވާ ހާލަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގާބެހޭ ޤާނޫނު[14] ގައިވާ ފަދައިން ދިޔުމުން އެދިގެން ހޯދިފައިވާ ހާލަތެއްކަމާ ގުޅޭ ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ދަފުތަރުތަކަށް ވަކަކަށްދެއްކުމަށް ފުރުސަތުދީ ހުރި ބަލައިގަތުމާ ގުޅޭ އަދުލް ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށްޖެހޭކަމައި މައްސަލަ ބަލައިދީފުނުކުރަމެވެ.

---

[12] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 24/2010

[13] މިޤާނޫނުގެ މާއްދާ ނަންބަރުތަކުގެ ބައެއް ނަންބަރުތަކުގައި އޮތީ މިޤާނޫނު އަސްލު ގޮތް ބަދަލުވެފައެވެ. މިޤާނޫނަށް ގެނެސްފައިވާ އިސްލާހުތަކާއެކު ސަލާމަތުން މާއްދާތަކުގެ ނަންބަރު ބަދަލުވެފައިވާތީ، ޤާނޫނުގެ މާއްދާތައް ހިއްސާ އެބަހުރިގޮތްގޮތް.

[14] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 24/2010

ޙުކުމް:

ދެންފަހު، ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެހެން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B7/SHN/(234,235,236,238-2021)/2022/05 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާގުޅޭ ނިންމުމަކީ ބާޠިލު ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ރިޢާޔަތް ހުކުމުގެ ގޮތުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާގައި (އިސްލާމިކް އިވެންޓް މެނޭޖްމަންޓްގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7730-000051-460 އެކައުންޓުގެ ސްޓޭޓްމަންޓް، 2020 ޖަނަވަރީ އިން ފެށިގެން 2021 ފެބްރުއަރީ ހަމައަށް، ފޯމް 110) ފާހަގަ އެއްގޮތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅިފައިވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެހެންކަމުން ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަތުމަށް އަންގައި، މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

މި ފަތުވާއާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް (ރިޔާސަތު) ފަނޑިޔާރު ފާތިމަތު ފަރްޒިޔާ